

Передплата

в «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . . 30 кор
на шість місяців . . . . 10 кор
на чверть року . . . . 5 кор
на місяць . . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости, віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Руславних псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що день
крім неділь і руских святах
в 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вілїні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Переговори гр. Андрашого.

(X) Угорське переселенє протягає ся вже так довго без видимого успіху, що коаліція відчуває утомленє в цілорічній боротьбі з правительством. Сим утомленєм покористував ся бувший міністер скарбу др. Володислав Л ю к а ч, котрий тішить ся незвичайним довірєм Корони, а з другого боку також в кругах коаліції є симпатичною личністю. З власної понуки отже навязав він переговори з коаліцією, щоби її спонукати до злагоди своїх домагань, а спізнавши поміж нею нахил до закінченя боротьби, звернув ся до Корони, щоби тут предложити свої поміченя.

До зміни успособленя в кругах коаліції, причинила ся не лише безвиглядна внутрішня боротьба і спричинений нею розлом в краю, але також і відносини заграничні. Цлова унія заключеня між Сербією а Болгарією, як опісля показало ся, має не лише економічну досяглість, але також ворожу ціль, звернену прямо проти Австро-Угорщини. Заносить ся іменно на оружний союз Сербії, Болгарії і Чорногори, вимірений на відорванє Банату і Герцогівини, а до того вважають балканські держави пригідною хвилю внутрішнього розладу в Угорщині.

Зрозуміла се грізне положенє угорська коаліція тим більше, що й тепер уже Угорщина була приневолена зачипити границю перед ввозом сербського товару і дробу і тим способом розпочала цлову війну з Сербією. Серед таких обставин рада би угорська коаліція покінчити внутрішню боротьбу і довести до згоди з Короною.

Про се успосібленє коаліції поінформував Корону також міністер-президент Ферварі і архикрязь Й о с и ф, котрий в останних часах був також двічі на послуханю у Відні. Єго головнє впливови приписують, що монарх покликав знов до себе провідника коаліції гр. Андрашого і з ним довгий час переговорював. Вправді закривають се послуханє гр. Андрашого у монарха великою тайною, запевняють, що домаганя коаліції з нічим не змінили ся, що ті переговори треба припинити із зневірою, одначе колиб на разі не досягнуто видимого успіху, то вже то одно неможна вважати певною зміною на ліпше, що розірвані зносини між коаліцією а Короною навязано на ново.

Важною проявою є також ся обставина, що гр. Андраши після послуханя у монарха, довгий час переговорював також з міністром війни Піттрайхом і що на весь час побуту гр. Андрашого у Відні задержав монарх також бар. Ферварого в

столиці. Видимо отже підготовляє ся важна переміна, яка може довести до покінченя угорського переселеня.

Против провокації!

Як далеко сягнула інтригантська злоба шовіністичної частини польської праси, доказує проєкт Gazet-и патодow-oi, щоби польські шляхтичі оружили кінні відділи на випадок небезпеки «різаня Ляхів і Жидів», щоби те «польське військо» могло всюду спішити на поміч, де покаже ся потреба! Очевидно, що таке божевільство обчислене на несвідомість наших відносин поза границями краю, щоби в потребі політичні інтриганти у Відні могли покликати ся на сей друкований пашквіль. Тому саме в пору появила ся друга відозва «Народного комітету»: До рускої суспільности, в якій сказано між иншим:

„Не тільки сам розгін, сама ширина тої всенародної акції заслугує на признанє, викликаючи в кождім свідомім Русині почутє гордості і оправдані надії, але не менше і характер тих віч та маніфестацій, які все і всюди, від самого початку визначають ся безпримірною повагою і супокоем. А се загальне знамя нашого теперішнього народного руху тим замітніше, що розходиться тут вже не о кілька, чи кількнайцять, або кількадесят зборів, але о їх сотки, що на зборах виступають не самі вишколені політично одиниці, але цілі товпи народа, що той вічевий і маніфестаційний рух перестав вже давно мати характер спорадичний, а стає ся з кождим днем що раз більше масовим і елементарним.

Факт, що наш нарід заховав ся всюди з безпримірною повагою і супокоем, свідчить не тільки, що у нас виробила ся вже так потрібна в кождій акції карність і солідарність, але також що наш нарід досїв вже політично, що він є свідомим горожанином, котрий знає і уміє користати з пр слугуючих єму прав, та заслугує вповні, щоби надано єму також такі права, яких єще не має. Тою своєю поставою і розвагою наш нарід зложив найкрасший іспит для тої ролі, яка єго жде і якої допомагає ся, до виконуваня політичних прав на найширшій демократичній основі.

Послідні події показують, що супокійне поведенє нашого народа є як раз не на руку нашим противникам і що їх бажанєм є, аби наш нарід виступив з тих границь легальности, яких держав ся доси. Коли з одної сторони нарід наш провокують, то знов з другої роблять на него фальшиві доноси до центрального правительства, не вагаючи ся кидати самі небезпечний поклик до «різаня Ляхів та Жидів». Тим нашим противникам розходить ся о те, щоби вже тепер, поки єще справа виборчої реформи у Відні холїтає ся, поки вона єще остаточно не рішена, настали тут у нас в краю несупокій, яким можна було перед міродатними кругами доказувати

що наш нарід не дозрів ще до політичних прав, коли без причини бунтує ся, але також щоби спровадити на руский нарід виїмкові зарядженя і ката, та наш зовсім легальний рух о належні нам права і о власть о краю, силою придушити і стероризувати.

Тож в почутю нашої народної одвічальности і в розуміню сериозности хвилі та відгриваючих ся подій ми кличемо до нашого загалу: «Не дайте ся вивести з рівноваги, не дайте ся взяти на свідомо обдуману провокацію!» Навчім ся бути також героями в терпіню, бо те терпінє потребає вже не довго, а і для нас настане красша будучність. Виборча реформа прийти мусить поміж всіх хитрих заходів наших противників, а прийде вона тим швидше і без людських жертв, коли наш нарід буде і дальше поводити ся так, як доси поводив ся — супокійно і легально.

Нашою відповідію на провокації нехай буде незломна воля і енергія, — на клевети і підступи рівновага та супокій — на давленє і надужитя з гори, тим завзятійший і тим ширший та грімкийший, але строго легальний рух вічевий.

Під сим знаменем побідимо!»

Охорона емігрантів!*)

(Студія до австрійської справи еміграційної враз із замітками над парламентарною анкетою в тійже справі написана Алекс. Вагнером).

Передне слово.

О відносинах наших емігрантів, особливо в Канаді, стрічаємо досить часто дрібні вістки по часописах, однак дотепер не явила ся ні одна, котра би давала читачеви спосібність виробити собі якийсь повнійший суд про долю наших поселенців за морем, та про їх будучність; вмiсто сего стрітати можна багато прямо неправдивих або баламутних. З правдивим протевдоволенєм повитає певно кождий, хто лиш еміграцією інтересує ся, отсю студию про «охорону емігрантів», яку подаємо в перекладі з німецького. Автор єї, п. Александер Вагнер, що сам довгий час перебув в Канаді, а від двацяти літ живо займав ся еміграцією, зладив коротку свою працю з нагоди запроєктованого через австрійське правительство закона опіки над емігрантами, а зладив єї з таким знанєм річи і з таким заінтересованєм ся долею заморських поселенців, що она вповні заслугує, аби з нею познакомили ся ширші круги нашої суспільности, хочби з тої одної причини, що найбільший контингент емігрантів до Америки — то наші убогі Русини. Проте єї просили ми автора о дозвіл перевести єго студию на руску мову, на що тойже дуже радо згодив ся. Деякі замітки доповнюючі повисшу студию подамо відтак з власного досьвіду.

Платонид Філас.

Підкомітет господарского парламентарного віділу в віденським парламенті заря-

див був оноді анкету над австрійською еміграцією, щоби радити над проектом закону, маючого на цілі упорядити нашу еміграцію. Однак ся анкета не відповіла вповні очікуванням, які на ню положили круги парламентарні та правительственні. З одної сторони час тревання анкети був занадто обмежений (всього три дні), так що обширної теми не можна було у всіх частях зарівно основно опрацювати; з другої сторони значна часть учасників насильно втягнула та яко головну квестию поставила під обрану такі річи, які радше на перепоні станули інтересам згаданої справи, як щоби мали ся їй прислужити.

Найліпше еще і найдокладнійше обговорено континентальну заробкову квестию еміграційну, так звану еміграцію пруску і саксонську. Завдяки вичерпуючим рефератам галицьких учасників, пояснено в сій справі основно майже кожду точку дотичного проєктованого закону, виказано всякі некористи дотеперішної практики та запроєктовано успішні середники проти них.

Найгірше при сїм вийшла еміграція заморська, при котрій то власне, як се звісно, воджене по манівцях та використуване найбіднійших з нашого населення через цілу товпу різного рода агентів, беззглядне обходжене ся зі сторони безчисленних товариств перевозових, майже цілковита безборонність емігрантів в деяких заморських місцях побуту, та сотки найріжнороднійших перепон далеко яскравішу еще ролю відгравують, як при еміграції саксонській. Однак власне сю справу по минула сильно заступлена група інтересантів та їх приклонників мовчки — інтерес про добро та горе емігрантів зсунено на підрядне становище або позбуто ся его кількома незначними патриотичними фразами, противно же борбу о як найбільший зиск із еміграції поставлено за головну державну акцію. Так отже обрада над сим дуже важним розділом законного начерку попала ся в се нещасне положенє, яке при обговорюваню майже всіх важнійших соціяльно-політичних квестий на перше місце виступає: чесні і безкористолюбиві наміри, по зможі добре розв'язати якусь проблему, збуває ся мовчки, а стремленє, щоби як найбільші зиски із ситуації витягнути, стає головним мотивом. Під многозначним окликом «ународовленя еміграції», поставила се ся група інтересантів та їх приверженців цілий арсенал аргументів, котрі лишень до сего стреміли, щоби доказати, що право тоді лишень зможе відповісти своїй правдивій цілі, наколи в нїм монополь Триєсту наглядно увидатнїть ся, наколи річно гарна округла сума 18 до 20 мільонів корон із кишень емігрантів до послїднього сотика потоне в касах обох корабельних товариств, які то власне пристань Триєсту за вихідну точку своєї діяльності мають. Всьо проче то річ підрядна і зовсім ясна; великий профіт ото головна річ, а хто посьміє би о тїм сумнівати ся, сей поповняє сьвятотатство на правдивім патриотизмі!!!

(Дальше буде).

*) Справа охорони переселенців з нашого краю в чужі, невідомі їм і далекі, звичайно заморські сторони є вельми жизненна для нашої суспільности. Дуже радо отже містимо надіслати нам розвідку в сій справі, позаяк она віддасть велику прислугу загалови, а так само радо помістимо всякі дальші поміченя, тим цїннійші, що они зібрані з власного досьвіду ВПр. О. Протоігуменом. — *Ред. Русл.*

Безграмотність.

Змаганя до просьвіти народу подибуємо у нас від часу пробудженя ся до життя, а від кількох літ читаємо неустанні накликуваня: «Закладаймо школи вечірні для неграмотних», «усуваймо неграмотність!»

Здійснене змаганя до усуненя негра-

мотности з посеред народу є ідеалом, а кождий крок поступу є зближенем до мети, тож належалоб нам приглянутись, о скілько змаганє до усуненя сеї язви неграмотности укінчалось успіхами і чи нам дальше іти сею дорогою?

При відповіді на се питанє мусимо застановити ся, звідки беруть ся неграмотні?

Приняти мусимо, що великий процент припадає на старше покоління, котре вистало без школи і не мало де побирати науки. Друга часть припадає на підростаюче покоління, котре росте без науки в таких селах, де зовсім школи нема, або хотий будинок стоїть, але наука не відбуває ся задля недостачі учителя, та по таких містах і селах, де задля малого об'єму салі шкільної, малої скількості сил учительських лише частина молодіжи може користати з науки шкільної а проча росте дальше без науки і побільшає число неграмотних.

Як видимо, маємо тут до діла з двоякого рода безграмотними.

Усуненє сего лиха не є так легке, як би на позір видавалось. Передовсім повинні ми звернути увагу на молодше покоління по тих селах, де зовсім нема школи. Число таких сіл є значне, особливо в підгірській часті краю, хотий найдесь їх досить і по других повітах.

Досить переглянути шематизм а знайдемо повіти, в котрих в десятках сіл нема ще зовсім школи або суть такі, де наука правильно не відбуває ся.

Акція усуненя неграмотности мусить узглядити передовсім ті села і з цілою послїдовністю стремити до засновуваня там шкіл.

Організація шкіл належить до властей шкільних, тож річию відпоручників рад шкільних окружних і краєвих є домаганє і припильнованє сеї справи. Приватна ініціатива в тїм напрямі може много зділати, але вимагає плянної, гуртової праці і значного накладу. Читаємо о удержуваню шкіл деякими товариствами, як «Szkoła ludowa» «Schulverein» і другі, але не можемо забувати сего, що товариства сі обертають значними капіталами, котрих у нас дотепер дасть Біг.

Крім капіталу потрібне є переняте ся суспільности активністю і конечністю сего питаня. Ся тиха, трудна, але продуктивна праця, не приносить розголосу, але високо патриотична, бо просьвічає меншого, незрячого брата.

Доки однак не зробимо початку в тїм напрямі, будемо обертатись у заклятому кружку. Побіч приватної праці мусимо тямити о домаганю ся виповнення сего обовязку, який тяжить на покликаних чинниках.

Лекша справа є з такими селами і місточками, в котрих вже є школи, однак мають замало сил учительських і значна часть молодіжи росте без науки.

По таких місцевостях є річию місцевих чинників, рад шкільних місцевих поібати о побільшеня сил, домагатись у ради окружної, а та обовязана є постаратись о сили надетатові. Справа ся є, як сказали ми, лекша, бо вимагає лише доброї волі, припильнованя, донайму салі шкільної.

Остає третій рід безграмотних, що позістають поза обсягом обовязку шкільного. Як для усуненя неграмотности підростаючого покоління можемо і мусимо жадати у чинників до сего покликаних основуваня шкіл і розширюваня вже існуючих, аби усунути неграмотність, так тут лишені ми є на приватну акцію і працю.

Приватна наша дотеперішня ініціатива відносить ся виключно на сей третій рід неграмотних. Початок в тїм напрямі зроблений, бож в многих селах і по деяких містах позакладувано курси вечірні, на котрих учать читати, писати, та декуда держать поучаючі відчити. Праця ся однак покищо доривочна, незорганізована і полягає на добрій волі одиниць, та обнимає

і в даних місцевостях лише немногих учасників.

Аби акція ся розширилась і прийняла більше конкретну форму, треба більшого спідланя всіх чинників по повітах, перенятя ся в цілій повні потребою такої праці, а відтак принуки для згуртованя більшої части учасників. Полишенє приватній ініціативі одиниць є до часу добре, не приносить однак таких успіхів, яких бажають належалоби.

Як кожда інтензивна праця, так і ся вимагає накладу, обдумани способів введеня в житє численнійших курсів, винагородди одиниць за веденє їх в таких місцях, де нема охочих до веденя їх з пожертвованя.

Наколиб громада одна жертвувала на сю ціль 100 К річно а була в місци школа, надїятись можнаб, що учитель, чи учителька моглаб навіть з пожертвованем за сю ремунацію вечірний вільний час ужити на науку неграмотних, а маючи потрібну вправу в научаню могла би усунути до 100 неграмотних. При громадній участі в побираню науки через старших людей усунулоб ся се відтяганє неодного, походяче з фальшивого встиду, «що будуть ся сьміяти».

По громадах, в котрих школи нема, справа труднійша, бо требаб вишукувати емеритів, котрі прийнялиб ся сеї праці. В першій ряді могли би учителі і емерити-учителі віддати правдиву услугу, бож се їх завід, они в тїм напрямі вправлені, під час коли прочі мимо охоти і пожертвованя не так легко можуть вивязатись.

Не перечимо, що дотеперішня приватна ініціатива є добра, похвальна, і уставити в ній ми не повинні, алеж не можемо замовчати, що пожадана є ширша праця інтензивнійша, обіймаюча всі роди неграмотних.

Містимо ми сих кілька уваг в сій цілі, аби почути через донесеня, о скілько накликуваня дотеперішні вичались успіхом, а відтак бажаємо викликати виміну гадок, якби ю належало упорядити, повести, щоби прийняли вид дійсно інтензивної програмово-веденої акції.

В Самборі, в січні 1906.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат.: Антонія Велик.; римо-кат.: Мартиний. — В середу: руско-кат.: Атаназія, Кирила; римо-кат.: Петра Ноляска.

— **За упоній бл. п. Володимира Барвіньского,** першого редактора і засновника «Діла» відбуде ся в середу д. 31. січня о год. 1/2 9 рано в церкві СС. Васильянок (ул. Зибликевича) поминальне богослуженє, на котре прихильників покійника і всіх побожних християн запропає — *Родина.*

— **Концерт „Львівського Бояна“** відбуде ся дня 2. н. ст. лютого в великій салі товариства „Яд Харувім“ (при ул. Бернштайна) з слїдуючою програмою: 1. М. Лисенко: „Веснянки“, велика кантата в честь весни. Відспіває мішаний хор „Льв. Бояна“ в супроводі фортепяну. 2. Гріг: Сольо фортепянове п-ни Од. Шухевичівної, проф. „Висшого Муз. Інститута“. 3. Н. Вахнянин: „Наша жизнь“. Виконає мужеський хор „Льв. Бояна“. Сольові партії обняли пп. М. Волошин (тенор) і Яримович (барітон). 4. М. Лисенко: Тріо з опери „Різдвяна Ніч“. Виконають п-на О. Вахнянинівна (сопран), п-ні Л. Студинська (альт) і п. М. Гарасевич (барітон) в супроводі фортепяну. 5. М. Лисенко: „Гамалія“, виконає муж. хор „Льв. Бояна“ в супроводі фортепяну. 6. М. Брух: „Єврейські мелодії“: а) „Плачте ся, сини Ізраїля“; б) „В блєску чарівнім йде вона“; в) „Над Йорданом“. Виконає міш. хор „Льв. Бояна“. Дирігент др. Ів. Конач. Супровід фортепяновий обняли проф. «В. Муз. Інститута» п-на Г. Ясеничка

і п. І. Шухевич. Початок концерту точно о 7.30 години. Чистий дохід призначає Виділ «Льв. Бояна» на женьську семінарію у Львові. Наддатки приймають ся з подякою. Ціни місць: Крісла перворядні кор. 3, другорядні кор. 2, треторядні кор. 1.50, вступ на партер 60 с, галерія 40 с. — Білети продають ся в книгарні «Наукового Товариства ім. Шевченка», а в день концерту від год. 6. вечером при касі.

— **3 Белза** доносять: Торжественне посвячене «Народного Дому» в Белзі відбуло ся дня 23. с. м. при участі кількох тисячок народа з цілою околиці. По богослуженю і водосвятю, при яким о. митрат Левицький із Сокаля виголосив гарну патріотичну промову, передав архітект зі Львова п. Левицький ключі до нового будинку з бажанем як найкрасніших успіхів тій інституції а відтак промовляли: голова товариства о. Селецкий, загриваючи наряд до невсипушої праці над собою, нотар п. Савчинський, дякуючи архітектору Левицькому за щирі труди, і судія п. Гвоздович дякуючи тов. «Дністер» за фінансову поміч. Опісля відбув ся комерс, до которого засів цвіт руского селянства і міщанства побіч сьвітської і духовної інтелігенції. Прекрасний то- аст виголосив о. митрат Левицький на здоровле нашого простонародя, викликаючи у присутних таке зворушенє, що по бурі оплесків з грудий зібраних роздав ся одностушим хором народний гимн «Ще не вмерла Україна». Далше промовляли п. Гвоздович, назначаючи заслуги духовенства, о. Грицик, звиваючи до солідарности, надрадник Лівинський і кількох селян. Вкінці о. митрат Левицький відчитав маніфест Народного комітету з покликом до участі в масових ві- чах, почім селянська музика з Махнова заграла марш Соколів і наряд опорожнив салю, котру приладжено до концерту. Завдяки ревном заходо- дам комітету та добірним силам концерт випав дуже удачно і знаменито завершив ціле тор- жество.

— **Народні віча** округні в справі виборчої ре- форми відбудуть ся далше дня 31. с. м. в Тернополі о 1. год. в «Міщанськім Брацтві»; в Перемишлі о 12. год. в «Народнім Домі» і в магі- страті; в Чорткові о 11. год. на площі коло зам- ку; в Сколю о 12. год. в магістратській салі; — місцеві віча будуть: дня 29. с. м. в Турю (пов. Броди); дня 1. лютого в Топорові (пов. Броди) і в Роздолі (пов. Жидачів) о 1. год.

З Рудок замовлено окремих поїзд на віче у Львові. Поїзд виїде з Рудок дня 2. лютого о- коло 8-10 год. рано, а поверне зі Львова окол- 7. год. вечером. Карта їзди коштує 1-70 К. Бі- лети замовляти належить у о. Онишкевича в Хи- шевичах. Окремі поїзди мають також замовити з Тернополя, Ходорова, Стрия, Жовкви і Пере- мишля.

— **Кепкованя із страхайлів.** Пан М. К., фейл- товїст краківської Now. Reform-и досадно кепкує собі із вшехпольских страхайлів і пише: «Русини хочуть лише того самого, що Поляки: як найбільшого числа посольских мандатів, а если лише що до тої спірної точки настане порозу- мінє, то вже наступить згода... до найблизших виборів. Признав ся, що «Stowo polskie» може нагнати страху своїми настроєними дописями із східної части краю. Читаю раз, не тямлю з якої місцевости, вельми поважну вість, як то на рускім вічу ухвалено одностушно то само, що вже кілька тисяч разів ухвалено в обидвох краківских «уїжджалнях»: загальне рівне, тай- не, безпосередне голосованє. О лихо, думаю собі, що иншого Краків, де стілько поліції, вій- ска і станьчків, а що иншого «східні окраїни». Але не тут конєць. Дописуватель запевнює, що чув власними, а не чужими ухами, як один руский мужик виїшовши з корчми говорив до якоїсь баби, що конечно треба «різати» Ляхів і жидів А що того самого дня станиславівским поїздом приїхало до Львова о пять жидів біль- ше, чим попередного, отже найочвиднійше бу- ло то наслідком переполоху перед неминуою різнею Жидів і Поляків. Ближе розгляненє най- більше загроженої областія Надвірянщини дока- зує, що Русини поки що не мають кровожадных намірів і не розпарцелювали навіть одного двір- ского обшару. Думають лише про парцеляцію посольских мандатів — і се є незаперченою правдою. До участі в тій парцеляції мають право».

— **Доноси «Народушки».** Побіч Dziennik-a і вшехпольского Stow-a заняла і Gaz. narod. край- но вороже становиско до руских віч в справі виборчої реформи. В кождім числі сеї газети мусить бути денунцияция на Русинів, а стрічає вона кожного, хто поважить ся промовити на вічу в який небудь спосіб Постійна фраза «агі- тация приймає застрашуючі розміри», „поджега- не“, «шержене ненавісці» і т. п. можна найти в кождім числі «Народушки» під збірним заго- ловком: «Подбуржання гайдамацке». Чи п. Пля- тон Костецкий, редактор Gaz. nar., думає, що тим чином він не провокує народности, до ко- трої він сам на жаль колись то належав? З найбільшам ворогованєм відносить ся «Наро- душка» до руского духовенства. Так приміром по півтора місяця пригадує она, що о. митра. Левицький «поджегал рувнеж плеців паном на вєпу» в Сокалі 17. грудня. Хто знає такт і по- вагу о. митрата Л., певно не повірить голосло- вным запевненям загорілого донощика. Таку саму стійність мають і прочі денунцияції тої газети.

— **Для 10 малолітних дітий-сиріт** зволили при- слати до нашої адміністрації: Влов. В. Левиць- кий нотар з Винник 4 К; Влов. п-ї Ольга Ле- вицька з Винник 8 К; Впр. о. Лукіяні Січинський з Мшани 5 К; Влов. проф. Яр. Гординський з Коломиї 10 К; Впр. о. В. Лициняк, гимн. катех. зі Львова складку 17 К (зложили Впр. оо.: рек- тор др. Жук 4 К, віцекркт. Паньковекый 2 К, префекти др. Єрми 1 К, Боцян 2 К, Маліцкий 2 Редкевич 2 К і о. В. Лацавяк 4 К). — Разом доси є 44 К.

Телеграми

з дня 29 січня 1906.

Бережани. Зібрані на вічу в Шибалині рішили одностушно, Достойникам нашої Церк- кви висказати подяку за предложенє на послуханю у монарха потреб руского на- роду і заявити, що під проводом своїх князів Церкви будуть домагатись права і справедливости для нашого народу. — о. Садовский і тисяч зібраних.

Відень. W. Sonn- u. Mont.-Ztg. доно- сить, що бар. Гавч предложить парламен- тови проєкт виборчої реформи в половині лютого.

Відень. На засіданю президії німецко- народного сторонництва др. Дершатта обго- ворював реконструкцію кабінету, а опісля політичну ситуацію.

Петербург. В Царскім Селі викрито знова заговор на жите царя, почім арешто- вано много осіб. Царский замок стережуть тенер пильнійше як передше.

Батум. Зелізничий і телеграфічний рух привернено. Прибуло ту військо.

Москва. Війсковій залозі приказано не уживати оружя при розгонюваню невели- ких збіговщ.

Петербургу. «Нов. Время» остро висту- пає проти умови з Австро-Угорциною в балканській справі і твердить, що та умова є нині не на часі — та що найвисна пора, аби Росія зірвала ту умову, бо она вяже свободу на Балкані. Росія повинна прийти на поміч Болгарії і Сербії і не дозволити Австро-Угорцині натискати на ті дві сла- вянські держави.

Матеріали до національно-політичного і куль- турного життя Русинів.

До історії участі Русинів у видавництві „Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild.“

В 1892 р. комітет згаданого видавництва під протекторатом архикнягині Стефанії по- становив приступити до виданя тому Galizien. До участі в тім томі запрошено проф. д-ра О- меляна Огоновского (для розділу Ru- thenische Literatur), проф. Івана Верхрат- ского до розділу: Die ruthenischen Mundarten і мене до розділу: Das Volksleben der Ruthenen.

З рускої історії запрошено до розділу: Ruthenische Theilfürstenthümer bis zur Vereinigung mit Polen 1387 краківського проф. д-ра Антоля Левицького, з роду Русина, котрий однак ніколи нічого не оповіщував історичною рускою мовою і в загалі руску історію вважав лише частиною польскої. Дальшу часть: Seit der Vereinigung віддано польському історикови проф. М. Бобжинському. В комітеті згаданого видавництва засідав яко головний редактор надворний радник і бібліоте- кар д-р Генрик Цайссберг (свого часу профе- сор історії в львівскім університеті), головним помічником що до славянських країв взагалі був радник надворний професор В. Ягіч, а до комітету входив також тодішній міністер для Галичини Филип Залєський.

Від сего останного почув я першу вість про сю ухвалу видавничого комітету що до запросин названих личностей і зараз після того (в грудні 1892 р. кождий з нас дістав письменні запросини підписані протекторкою видавництва. Тоді звернув ся в з запитанєм до міністра Залєского, дячого не упрощено до написаня історії рускої части Галичини проф. д-ра Шараневича і дістав на се відповідь, що комітет інформував ся в А- кадемії наук і та очвидно поручила професора Левицького, та що тепер уже зміна неможлива. Таким способом ми опинились перед доверше- ною подією і постановили зробити се, що нам приділено, а я крім того по попередній нараді з професором Шараневичем, під которого проводом я оглянув цінний Ставропільський музей ним о- снований і впорядкований, постановив причини- ти ся до того, щоби видавничий комітет покори- стував ся хоч деякими цінними і рідкими уредметами сего музея в томі про Галичану. Я вийшов отже в переговори з головним редакто- ром доктором Цайссбергом, колишнім моїм про- фесором і він прирік узглядити мої предлоги. Де сих переговорів відносить ся лист професора Шараневича, котрий тут подаю до прилюдної відомости.

Письмо проф. д-ра Ізидора Шаране- вича до Ол. Барвіньского*).

Львовъ, 16. VII. 1892.

Всесвѣтлѣйшій Господине Професоръ!

Єсть милымъ для мене обовязкомъ подя- ковати Вамъ Всесвѣтлѣйшій Господине Профе- соръ за Вашу интервенцію у Гофрата Цайс- берга въ справѣ участія Ставропільского Му- зея въ издавництвѣ: Die österreichische Monarchie in Wort und Bild. Добре и тоє будетъ, естли приваймѣй кілька архіологичныхъ предметовъ реченного Музея найдуть въ томъ сочиненію узглядненіє через що звернетъ ся увагу шир- шихъ круговъ и мѣродайныхъ личностей нацѣп- ность наукову того доселѣ единственного на Га- лицкой Руси упорядкованого собранія пред- метовъ архіологичныхъ, архивальныхъ и библиогра- фичныхъ. Всесвѣтлѣйшій Господинъ Професоръ суть такожъ историкомъ, много на поли історіи трудились умственно, только доброго змысла до- вели въ своихъ численнихъ историчныхъ перево- дахъ, изтекаеть зъ самыхъ источниковъ и суть ровно убѣжденны съ мною, що безъ ней вы- шая жизнь ниякого удцилизованного народа слѣдственно и нашего руского обойти ся не можетъ.

Що я не ошибнулъ ся въ томъ предполо- женію що до Вседостойнѣйшой личности Госпо- дина Професора, свѣдчатъ о томъ самая гото- вость, которою Всесвѣтлѣйшій Господинъ Про- фесоръ мое желаніє и мою просьбу що до Сво- ей интервенції въ выжпомянутой справѣ испол- нили.

Я Господину Гофрату Цейссбергу скоро по отриманю Вашего почтенного письма зъ дня 9. Липня с. г. отослалъ почтою фотографичне Аль- бумъ зъ нашої археологично библиографичной выставки и съ нашего Музея, такожъ и 1-ий Томъ нашего Юбилейного изданія, котрый со- держитъ монографію о нашої городской Успень- ской церквѣ съ рисунками и фотографіями Въ два или три дни послѣ выслалъ я Господину Гофрату Цейссбергу факсимілія рукою художни- ка сѣдванни барвами предметовъ археологиче- скихъ выкопанныхъ подъ Галичемъ, которіи то

*) Лист сей, котрий находить ся в архіві п. Ол. Барвіньского, подаємо у вірнім відписі. — Ред. Русл.

фотографії і факсимілія Всесвітльйшій Господинъ Професоръ посѣтивши наше Музеумъ начоно оглядали.

Есть еще оденъ серебряный крестъ старинного происхождения въ парохіальной церквѣ въ Галичи, которого я не былъ въ состоянію достати на выставку, бо народъ Галицкій началъ волновати ся, коли я усильно выдачи того креста на выставку за посредствомъ тамочного пароха домагалъ ся. Но я постаралъ ся о тоє, що капитула наша руска во Львовѣ постарала ся о едѣланье точно подобного егземпляра того креста и той факсиміліованій въ натурѣ крестъ Галицкій находить ся днесъ въ Св. Георгевской русской катедрѣ. Но не было его на выставцѣ и нѣтъ его про тоє также въ фотографичномъ Альбумѣ выставленнхъ и музеальнхъ предметовъ высланномъ Господину Гофрату Цейсбергу. Если бы той и не иншій зъ фотографованнхъ и факсиміліованнхъ крестовъ и крестиковъ, до выжеспомненной публикаціи былъ придатнѣйшій, то бы о фотографію или вѣрній рисунокъ Галицкого креста можно постарати ся. Возможно, що коли случайно съ Господиномъ Гофратомъ Цейсбергомъ Всесвітльйшій Господинъ Професоръ встрѣтятъ ся, то бы и о семъ вспомнули ему. — Однакожь я думаю, що и безъ того дѣло участництва Ставропигійского Музея въ патриотичномъ томъ издавництвѣ котити ся будетъ, коли за Вашою интервенцією сношенія съ Господиномъ Гофратомъ навязали ся.

Выдаемъ теперь грамоты въ греческомъ языкѣ писани и въ нашомъ Архивѣ находящі ся, — было бы и есть уже много матеріалу, исторично архивального до дальншихъ томовъ юбилейного изданія,¹⁾ но щожъ, нема работниковъ меже Русинами, найкрасшія силы занимають ся политикою²⁾ а народная наука, провзтекающая изъ самыхъ источниковъ, которая бы дуже много чести и поваги намъ принести была способна, лежать отлогомъ. Въ томъ моему званію и моему замилованію такъ близкомъ направленію, ксторому я такъ глубоко принимаюсь и которому посвящаль я уже 35—40 лѣтъ жизни моея, радъ бы оставити рускому народу якую то тревалую памятку, а тою памяtkою желалъ бы я, щобы сталъ ся нашъ Ставропигійскій Музей, на который Галицкая Русь за моиими заходами здобудась при сприяющихъ тогда обстоятельствахъ а имено при способности посѣщенія бл. п. престолонаслѣдника Рудольфа и 40-лѣтнего Юбилея панования нашего найяснѣйшого Монархи. Безъ тыхъ нагодъ былъ бы я потребныхъ фундушовъ на музей и выставку отъ Института не получивъ, а такъ Музей есть фактомъ днесъ совершеннымъ. Теперь требуетъ Музей жичливыхъ, заступниковъ, патронновъ и ходатаевъ. Я апелювалъ къ Вашему патриотизму и не ошибнулъ ся и еще днесъ апелую, вспирайте и ширѣтъ розлогость, утреваленіє и убезпеченіє той институціи при каждой способности, Вашимъ влѣяніємъ, Всесвітльйшій Господине.³⁾ Съ заявленіємъ правдивого поважанія остаюсь Всесвітльйшого Господина Професора

щиро преданнмъ
Исидоръ Шараневичъ.

Наслѣдкомъ моеї предлоги, принятой дром Цайсбергомъ, поміщено в томі Galizien: 1) Ein Vortragskreuz; Geschenk des moldaischen Wojwoden Alexander an das ruthenische Bisthum Przemyśl (1487); aus der Publication des Staurop. Instituts in Lemberg (стор. 163). 2) Ein Kreuz aus Kupfer mit Email, gefunden bei den Ausgrabungen in Halicz; nach dem Original im Stauropigianischen Institut; (стор. 165). 3) Glocke von 1341 dem Herzog Lubart-Demetrius zugeschrieben, aus der Publication des Staurop. Instituts in Lemberg (стор. 177).

Не можю обминати сеї нагоди, щоби не відповісти на деякі заміти п. В. Гватюка, зроблені мені в рецензії поміщеній на мою розвідку: „Das Volksleben der Ruthenen“ в XXVI т. Записокъ Наук. Товариства ім Шевченка на стор. 43—45, позаяк сї заміти, як покаже ся, зовсім не оправдані. Передовсім думає п. В. Гн., що я повинен був дати розвідці наголовок: Aus dem Volksleben der Ruthenen, позаяк в ній не стає ще про звичаєве право, народ. медицину, поживу, ремесла, народ. просвіту і т. д. Отже сей

закид походить прямо з несвідомости справи. Передовсім я дїстав виразно тему з готовим наголовком, з наперед виміреним числом сторін, кілько має она обнимати і з визначеними з гори роздїлами і наголовками розвідки, як они у мене там напечатані розстріленими буквами. Я не міг нічого більше додати. Не міг я отже вдавати ся н. пр. в опис нашого народу з антропологічного погляду, позаяк се мав придїлено Ос. Маєр; я не міг говорити про ремесла, бо се придїлено гр. Вол. Дїдушичк-ому (домаш. промисл), про музику і народну пісню з сего становища писав проф. Биліцкій і т. д.

Неоправдано мені робить п. В. Гн. заміт, що я мольонїзував імена місцевостей. Тимчасом я подав їх з рускими назвами, однак редакция переіменила їх так, як они наведені в печати, проти мого вимаганя. Кождий отже був преневоленій держати ся строго вимог редакці, а нам відоме, що й редакция чи Записок, чи Літ. Наук. Вістника не дає такої свободи авторам, а переіменов їх рукописи по свому, не все на користь чистоти мови.

Для прикладу згадаю тут, що стало ся при виданію тому: Bukowina. Там придїлено історію рускої літератури проф. Стоцкому, а про говори проф. Калужняцкому. Проф. Стоцкий домагав ся, щоби ему придїлено також роздїл про говори, инакше він не приймає ся тамтої розвідки. Наслїдок був сей, що его резигнацію прийато і обидва роздїли поручено проф. Калужняцкому. У Львові в сїчни 1906.

Ол. Барвінскій.

¹⁾ Теперішній „Совѣтъ Ставроп. Института“ якось не дає знаку житя в тім напрямі і не оповіщує приготовлених матеріалів — *Ред. Русл.*

²⁾ Подібний суд перед 12-ти роками висловив також В. Б. Антонович, особливо звертав ся до академічної молодїжи і жалкував над тим. — *Ред. Русл.*

³⁾ Хоч п. Ол. Барвінскій дїлав в напрямі бажанім пок. Сеніором, як се свідчить его інтервенція у гофр. Цейсберга, хоч також написав в 300 лїтній ювілей Ставропигійского Братства історію тогож (видану тов. „Просвіта“), не хотїли его мимо інтервенціи сеніора Шараневича прийати в члени Ставроп. Братства. — *Ред. Русл.*

Житки і паперці **СОКІЛ** можна набувати в „Сокильскім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 15. до 1. лютого 1906.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлено о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці **High-Life** представлено. Білети вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелї, льожі і Гряди крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосоє, які ждуть коло Віденьської Каварні.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4% і 4 1/2% листи Банку красового
- 4% позичку красву
- 4% облігації пропінацийні і всїлякі ренти державні

Тї папери продаємо і купуємо по найточнїшим курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейскій).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмеє, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмеє	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятиня
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станислава, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освенціма
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліцк
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмеє	11:10	до Белзця, Сокала, Любачева
10:35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліцк, Гусятиня
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмеє
11:55	з Підволочиск, Гусятиня, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліцк, Кін-	4:10	до Ряшева, Любачева, Хирова
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грмалова, Гусятиня, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева,
3:45	з Стрия	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Сокала, Белзця, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освенціма	7:30	до Рави рускої
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемішля Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмеє	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліцк, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Броцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліцк, Скали, Іваня пустаго, Гусятиня	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	Іваня п., Скали, Гусятиня, Потутор	
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліцк	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
		2:51	посп. до Іцкан, Калуша
		4:15	до Кракова, Відня, Броцлава, Берліна, Праги,
			з дєрця „Підзамче“
			6:43 до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
			11:15 до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
			2:43 посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятиня
			9:23 до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,

ЗАМІТКА: Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети тади як і вслкі инші білети, ілюстровані провідники, розклади іздї і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниця, Пасаж Гавсмава ч. 9.